

VEILIGER BOUWPLAATS

'Wij dachten dat we het goed deden'

De bouwsector kent na de horeca de meeste ongevallen en incidenten. Reden voor opleidingsinstituut Copla om in april een informatiemiddag te organiseren voor opdrachtgevers, ontwerpers, bouwbedrijven en veiligheidskundigen over veiligheid in de bouw en te bespreken waarom het zo vaak fout gaat.

TEKST: RONALD MEIJER

De bouwsector kent allerhande werkzaamheden, van kleine renovaties en verbouwingen tot grote woningbouw en utiliteitprojecten en infrastructurele bouwwerken. Het beheersen van veiligheidsrisico's in de bouw is steeds opnieuw een uitdaging. Ieder bouwproject is uniek. De omgevingsfactoren wisselen en er zijn meestal veel verschillende partijen bij betrokken. Het beheersen van veiligheidsrisico's vergt, net als het totale project, veel samenwerking en inspanning. Door de grote tijdsdruk en kostenreductie komt veiligheid vaak onder druk. Met als gevolg: veel ongevallen, incidenten en beroepsziekten. Uit cijfers van de inspectie SZW blijkt dat de bouwnijverheid in 2013, 433 onge-

vallen telde. Dat is 138 ongevallen per 100.000 banen. Hierbij waren 82 doden te betreuren. De bouw is daarmee koploper in Nederland. Ook qua beroepsziekten spant de bouw al jaren de kroon. Er is al jaren wetgeving om het borgen van veiligheid en gezondheid te reguleren. Maar de wet- en regelgeving is complex en de kennis ervan is bij betrokken partijen zoals de opdrachtgever, de projectleider, de architect en de aannemer beperkt. Waarom gaat het zo vaak fout? Een bouwproject is complexe materie. Tijdens het ontwerp wordt al verwacht dat je nadenkt over de veiligheidsrisico's tot aan de sloop ervan. Dat vraagt misschien ook wel te veel. SZW heeft al in 2006 onderzocht, dat in bijna de helft van de gevallen de oorzaak van ongevallen ligt bij falend bouwplaatsmanagement op het gebied van de risico-inventarisatie- en evaluatie (RI&E), het veiligheids- en gezondheidsplan (V&G-plan), communicatie en toezicht. Uit

Arbeidsongevallen

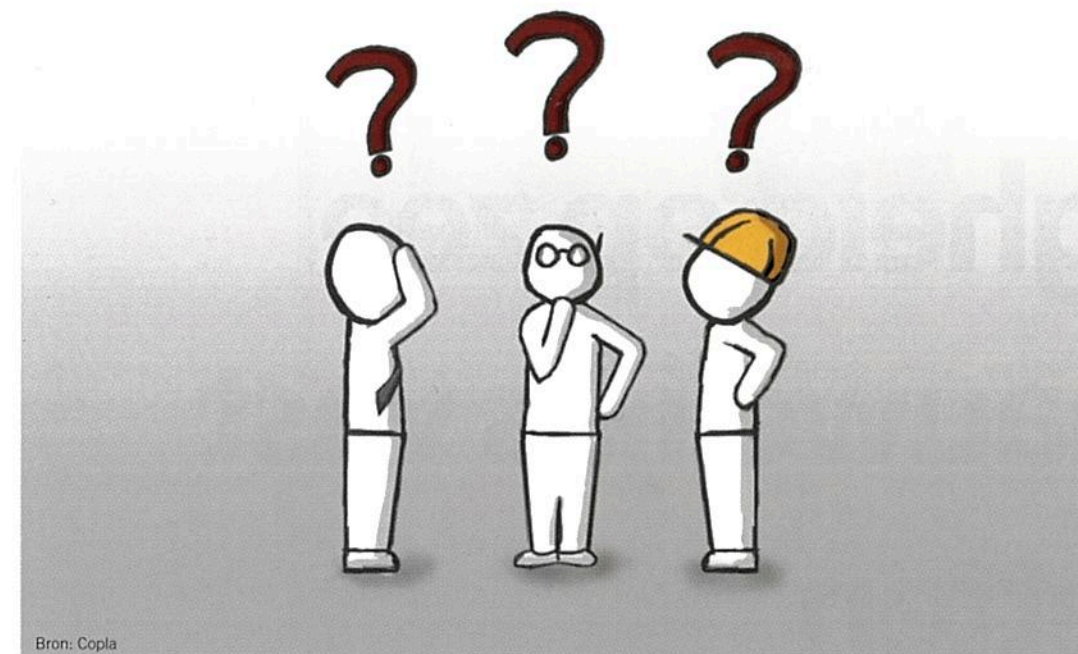
14 700 ongevallen per 100.000 werknemers
 Totaal aandeel werknemers met ongeval
 2011 - 8,6 %
 2012 - 9,4 %
 2013 - 8,2 %

Deelnemers aan de informatiebijeenkomst georganiseerd door Copla in Harderwijk.

Bron: Copla

Veiligheid in de bouw, hoe moet dat nou?

Bron: Copla

onderzoek van SZW in 2010-2011 onder woningcorporaties bleek dat 47 procent van de overtredingen voortkwamen uit ontwerpfouten.

Praktijk

Roelof Snijder is teamleider van de afdeling beheer en realisatie van de gemeente Coevorden. De afdeling beheert de openbare ruimte, alle bouwwerken en houdt toezicht. Tijdens de informatiemiddag deelde Snijder zijn ervaringen rond een bouwproject dat door de Inspectie SZW werd gecontroleerd. 'Bij de project-aanbesteding vroegen we de aannemer het V&G-plan op te stellen. Wij dachten dat we het dan goed deden. Na een voorlichtingsbijeenkomst van SZW bleek echter, dat je als opdrachtgever het V&G-ontwerp maakt. Dat leek niet zo moeilijk: bestekken erbij, plan van eisen, module V&G-plan gebruikt en klaar. De Inspectie SZW kwam controleren en wees ons erop dat het V&G-plan niet toereikend was. Er volgde een "eis" en we kregen de kans om de tekortkomingen te verhelpen. Uit de eis die volgde bleek met name de "gelijktijdigheid" - wie is, wanneer betrokken bij de bouw en hoe heb je dat geregeld met betrekking tot veiligheid - een hot issue te zijn. Hoofdaannemer, onderaannemers, burgers die passeren of bij hun huis moeten kunnen komen, nutsbedrijven die betrokken zijn, hieraan was onvoldoende voldaan. Aannemers hebben vaak wel de risico's van het eigen personeel en werk in het oog, maar niet de zaken daar omheen. Alle werkzaamheden en betrokken partijen moet je als opdrachtgever benoemen in de ontwerpfase. De aannemer moet aangeven hoe hij dit met betrekking tot vei-

VALGEVAAR ONACCEPTABEL HOOG

In mei en juni heeft de Inspectie SZW op kleinere bouwlocaties in het hele land gecontroleerd of ladders, trappen en rolsteigers veilig en goed werden gebruikt. Volgens de Inspectie blijft, ondanks eerdere controles, het valgevaar in de bouw nog steeds onacceptabel hoog. Jaarlijks komen gemiddeld vijf mensen om het leven en houden tientallen bouwvakkers blijvend letsel over door een val van (meestal) een ladder of steiger. Bij een soortgelijke actie werden vorig jaar 487 bouwlocaties in verscheidene binnensteden bezocht. Op 397 locaties constateerden de inspecteurs in totaal 642 overtredingen. Onvoldoende veiligheidsbesef en te weinig kennis van een goede opbouw en gebruik van deze arbeidsmiddelen is volgens de Inspectie een belangrijke oorzaak van het grote aantal overtredingen.

ligheid regelt in de uitvoeringsfase. De opdrachtgever moet ook toezicht houden op naleving.' Het was een goede les concludeert Snijder achteraf. 'Het hele proces heeft ons veel geleerd. We starten nu bij het begin van een bouwproject, de ontwerpfase, al met de opzet van een V&G-plan. Dat levert verrassende, nieuwe inzichten. Het V&G-plan is nu een vast onderdeel van de factsheet en wordt opgesteld in de ontwerpfase. Alle processen en risico's worden per betrokkene benoemd. Toetsing van het plan gebeurt intern op de afdeling door een andere medewerker. Dit is zoals de Inspectie het graag ziet. Het hele proces met SZW heeft binnen onze gemeente geleid tot grotere betrokkenheid en bewustwording.'

Ronald Meijer is directeur Copla Opleiding Training & Consultants en veiligheidskundige.

